

Aan:

Minister-president, de heer M. Rutte

Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Werkgelegenheid, de heer P. Blokhuis

Minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw K. Ollongren

Minister van Financiën, de heer W. Hoekstra

Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw T. van Ark

Cc:

Leden en plv. leden Vaste Kamercommissie van VWS

Utrecht, 24 oktober 2019

Excellenties,

Een verdubbeling van het aantal daklozen in de laatste 10 jaar tot 40.000 daklozen en een stijging van 10.000 daklozen in de laatste twee jaar. Het zijn voor ons herkenbare en zeer verontrustende cijfers. De grens van wat we als G4-steden kunnen oplossen is bereikt.

Daarom doen wij een dringend beroep op u om:

1. Meer woonplekken om daklozen een nieuwe start te geven;
2. Meer eigen verantwoordelijkheid voor gemeenten t.b.v. het bieden van ondersteuning aan inwoners die hun woonplek dreigen te verliezen;
3. Structureel extra financiering voor gemeenten om kwetsbare daklozen tijdig passende ondersteuning te bieden;
4. Aanpassing of afschaffing belemmerende wet- en regelgeving.

De grens is bereikt

De grens van wat we als G4-steden kunnen oplossen is bereikt. Het aantal daklozen neemt toe, de wachttijd voor onderdak en begeleiding is in een aantal steden, met name in het afgelopen jaar, explosief gestegen (ook onder jongeren en gezinnen). De financiële middelen zijn ontoereikend. De oplossingen liggen steeds vaker buiten onze invloedssfeer. Wij vragen het Rijk om haar verantwoordelijkheid te nemen om de trend van stijgende dakloosheid te keren. Onze verwachting is dat zonder een landelijke aanpak het aantal daklozen in de grote steden, en daarbuiten, de komende jaren zal blijven stijgen.

Dakloosheid is een divers probleem

Dakloosheid veroorzaakt en verzwaart stress, psychische problematiek, problemen in het gezin, werkloosheid, eenzaamheid en niet te vergeten somatische aandoeningen. Bovendien, hoe langer de periode van dakloosheid is, hoe moeilijker de weg terug. In een land waar de welvaart hoog is mogen we onze ogen hier niet voor sluiten.

Dakloosheid is echter de laatste tien jaar een meer divers probleem geworden. In de eerste plaats zien we een toename van een meer complexe doelgroep die een beroep doet op ondersteuning en verblijf vanuit de Wmo. Dit komt doordat de afbouw in de GGZ aanzienlijk sneller gaat dan het tempo waarin woonvoorzieningen met daarbij passende ondersteuning en

ambulante behandeling worden opgebouwd. Dit leidt tot onverantwoord grote wachtlijsten voor deze verblijfsvoorzieningen en een verzwarende voor het ondersteunend personeel.

Een tweede groep die steeds meer zorgen baart betreft mensen die niet op eigen kracht in staat zijn in de krappe woningmarkt andere huisvesting te vinden. Voor deze groep economisch of zogenaamde zelfredzame daklozen, dient zo snel mogelijk onderdak te komen, zodat zij hun leven weer kunnen opbouwen. Het bieden van huisvesting is voor deze groep mensen een must.

Gemeenten kunnen opgave aan, mits er randvoorwaarden zijn.

Om de toename van daklozen op te vangen hebben we de afgelopen tijd flink geïnvesteerd. In alle steden is de (nacht)opvang vergroot. Er is ingezet op het bevorderen van doorstroming in de opvang, er zijn innovatieve producten gekomen om economisch daklozen tijdelijk te huisvesten en het aantal begeleidingstrajecten is uitgebreid.

Om het huidige tijt te keren is een aanpak nodig waarbij zowel het Rijk als de gemeenten aanzet zijn. De stijging van het aantal daklozen in de afgelopen tien jaar moet teniet gedaan worden. Mensen die dakloos zijn geraakt maar zelfstandig kunnen wonen, moeten zo snel mogelijk een woonplek krijgen. De (nacht)opvang is geen oplossing, herstel vereist meestal een eigen woning met daarbij passende begeleiding wanneer nodig. De maatregelen die hieronder staan opgesomd, staan dan ook ten dienste van het 'Housing First'-principe:

1. Er zijn meer woonplekken nodig om daklozen een nieuwe start te geven, zowel voor kwetsbare groepen als voor economisch daklozen

Wij pleiten ervoor om onder regie van de Rijksoverheid een landelijke afspraak te maken vergelijkbaar met de quota die gelden voor het huisvesten van statushouders. Hiermee wordt de last verdeeld over alle gemeenten, in aanvulling op de afspraken die de gemeenten nu al hebben met de corporaties.

2. Alle gemeenten dienen verantwoordelijk te zijn voor het bieden van ondersteuning aan hun eigen inwoners die hun woonplek dreigen te verliezen

Het huidige stelsel van landelijke toegankelijkheid zorgt ervoor dat steden als Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Den Haag instroom zien vanuit andere steden waar zij vervolgens verantwoordelijk voor worden. Dat betreft vooral mensen zonder duurzame huisvesting die de fase van afglijden naar feitelijke dakloosheid doormaken in de grote stad. Deze last is voor de steden te groot. Maak daarom de gemeente waar de dakloosheid is ontstaan mede verantwoordelijk voor het oplossen van de woon- en ondersteuningsvraag. Waar het gaat om remigrantengezinnen die dakloos terugkeren naar Nederland, vragen wij het Rijk ook met een oplossing te komen.

3. Er is structureel extra financiering nodig voor gemeenten om kwetsbare daklozen tijdig passende ondersteuning te bieden

Opvangvoorzieningen zitten overvol doordat onvoldoende uitstroommogelijkheden voorhanden zijn. Het systeem zit op slot en gemeenten hebben onvoldoende financiële middelen voor de ondersteuning. Te lang verblijf in de opvang werkt averechts op het herstel van kwetsbare burgers. Structurele verruiming van de begeleidingscapaciteit in elke gemeente is noodzakelijk.

4. Wet- en regelgeving die oplossingen tegenwerkt moet kritisch tegen het licht worden gehouden en waar nodig worden aangepast of afgeschaft

De Nationale Ombudsman pleit ervoor dat daklozen tijdelijk kunnen verblijven binnen hun netwerk. Wet- en regelgeving en de uitvoering daarvan staan effectief gebruik van bestaande woonplekken echter in de weg. Er is meer flexibiliteit nodig voor combinaties van wonen, inkomen en zorg. Wet- en regelgeving die dit verhindert moet kritisch tegen het licht worden gehouden. Wij denken bijvoorbeeld aan het verhogen van de minimale leeftijd voor het toepassen van de kostendelersnorm.

Wij zijn graag bereid bovenstaande oplossingsrichtingen met u te bespreken. Wij nodigen ieder van u uit om in één van onze gemeenten het gesprek hierover met ons te voeren, bij voorkeur op de locatie waar het probleem meteen zichtbaar wordt: de nachtopvang.

In afwachting van uw reactie.

Hoogachtend,

De verantwoordelijk wethouders van de G4,

Simone Kukenheim
Gemeente Amsterdam

Bert van Alphen
Gemeente Den Haag

Sven de Langen
Gemeente Rotterdam

Maarten van Ooijen
Gemeente Utrecht